

ДЕРЖАВНА
НАУКОВА
УСТАНОВА

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

Міністерство освіти і науки України

ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
«ОДЕСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
(Українсько-німецький інститут)

ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА
(Факультет іноземних мов)

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської студентської наукової онлайн-конференції
«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА»

18 березня 2024 року

Одеса – 2024

УДК 81'25(06)

A437

Актуальні проблеми перекладознавства: матеріали Всеукраїнської студентської наукової онлайн-конференції (м. Одеса, 18 березня 2024 року) / За ред. Павлюк Х.Т. Одеса, 2024. с. 81

*Друкується за рішенням Вченої ради Українсько-німецького інституту
Національного університету «Одеська політехніка»
(Протокол №6 від 21 лютого 2024 року)*

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

ГРОМКО ТЕТЯНА ВАСИЛІВНА – доктор філологічних наук, професор кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка»

МІТІНА ОЛЕНА МИХАЙЛІВНА – завідувач кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка», кандидат філологічних наук, доцент

ПАВЛЮК ХРИСТИНА ТАРАСІВНА – кандидат філологічних наук, доцент кафедри англійської філології та перекладу Національного університету «Одеська політехніка»

РЕЦЕНЗЕНТИ:

ДЕРІК ІЛОНА МОРИСІВНА – завідувач кафедри перекладу і теоретичної та прикладної лінгвістики ПНПУ імені К.Д. Ушинського, кандидат філологічних наук, доцент.

БЕНЬКОВСЬКА НАТАЛЯ БОРИСІВНА – завідувач кафедри мовної підготовки Інституту Військово-Морських Сил Національного університету «Одеська морська академія», кандидат педагогічних наук, доцент.

СИТЬКО ОЛЕНА МИКОЛАЇВНА – завідувач кафедри мовної підготовки Одеського державного університету внутрішніх справ, кандидат філологічних наук, доцент.

*Автори несуть відповідальність за достовірність поданої інформації.
У збірнику зберігається стилістика та орфографія авторів матеріалів.*

ЗМІСТ

ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО ЯК НАУКА ТА НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА. ІСТОРІЯ Й ОСНОВНІ КОНЦЕПЦІЇ ПЕРЕКЛАДУ	5
Гуда В.Ю. STAGES IN THE DEVELOPMENT OF TRANSLATION STUDIES	5
Гуда В.Ю. ІНШОМОВНЕ МОНОЛОГІЧНЕ ГОВОРІННЯ У МІЖКУЛЬТУРНОМУ ПРОФЕСІЙНОМУ СПІЛКУВАННІ	7
Гураль М.С. МΥΚΟΛΑ ΖΕΡΟV’S VIEWS ON TRANSLATION	8
Лучко О.О. GERMAN ROMANTICISM IN THE HISTORY OF TRANSLATION.....	9
Михайлова І.А. ФРАНСУА ШАМПОЛЬЙОН ТА ЙОГО «ДЕШИФРУВАННЯ» ЄГИПЕТСЬКИХ ІСРОГЛІФІВ».....	11
Остапенко Х. РЕФОРМАТОР ВІЛЬЯМ ТІНДЕЙЛ ТА ЙОГО ПЕРЕКЛАД БІБЛІЇ	12
Поцілуйко А. ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОЛЕДСЬКОЇ ШКОЛИ	14
Ткаченко Є.Є. ПЕРЕКЛАДАЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ ГРЕГОРІ РАБАССА.....	15
ПЕРЕКЛАДАЦЬКІ КАТЕГОРІЇ В ЗАХІДНИХ КОНЦЕПЦІЯХ	17
Бендзар О.М. МОВЛЕННЄВИЙ ПАСПОРТ ГОЛОВНОЇ ГЕРОЇНИ ТВОРУ «ПОЛАННА» ЕЛЕОНОР ПОРТЕР: ПЕРЕКЛАДАЦЬКИЙ АСПЕКТ	17
Богач І.А. ВІДТВОРЕННЯ РЕАЛІЙ В АНГЛОМОВНОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ ІВАНА БАГРЯНОГО «ТИГРОЛОВИ».....	18
Борецька А.І. СТРАТЕГІЇ КОМПРЕСІЇ ТА ДЕКОМПРЕСІЇ У ПРОЦЕСІ ЗДІЙСНЕННЯ АНГЛІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОГО СИНХРОННОГО ПЕРЕКЛАДУ ...	21
Воробець Т.О. СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ АНГЛОМОВНОЇ ПОЕЗІЇ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ (НА ПРИКЛАДІ ПОЕТИЧНИХ ТВОРІВ ДЖИМА МОРРИСОНА)	22
Коваленко Н.В. ОСОБЛИВОСІ ПЕРЕКЛАДУ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ	24
Кубасенко А.С. НЕЗАПЕРЕЧНА РЕАЛЬНІСТЬ НЕПЕРЕКЛАДНОСТІ	26
Ліщук Ю.В. КУЛЬТУРНА АДАПТАЦІЯ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ ХУДОЖНІХ ТВОРІВ (НА ПРИКЛАДІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ)	28
Мельник М.В. ГРАМАТИКО-ПЕРЕКЛАДНИЙ МЕТОД ЯК СПОСІБ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ	30
Мельник Н.О. ПЕРЕКЛАДАЧ ТА ЮРИСТ: СТОСУНКИ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ	32
Мудряк Д.В. ФУНКЦІОНУВАННЯ СИМВОЛУ ТА ВІДТВОРЕННЯ ЙОГО У ПЕРЕКЛАДІ	34
Скасків Ю. РЕЛЕВАНТНІ СПОСОБИ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ	36
Тубензеле Н.В. ПРОБЛЕМА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ ПЕРЕКЛАДУ З АНГЛІЙСЬКОЇ НА УКРАЇНСЬКУ МОВУ	37
Фучеджи А.С. ПРОБЛЕМА АДЕКВАТНОСТІ ТА ЕКВІВАЛЕНТНОСТІ В ПЕРЕКЛАДІ	39

Чайковська А.Т. ФУНКЦІОНУВАННЯ СТИЛІСТИЧНИХ ФІГУР ТА ШЛЯХИ ЇХ ВІДТВОРЕННЯ У ПЕРЕКЛАДІ ПОЛІТИЧНИХ ПРОМОВ ВОЛОДИМИРА ЗЕЛЕНСЬКОГО	41
Чубей А.В. ОСОБЛИВОСТІ ВІДТВОРЕННЯ СЛЕНГУ У ФІЛЬМІ «ПЕРСОНАЖ» ЗАСОБАМИ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ	43
КУЛЬТУРА, МАШИНИ, ПЕРЕКЛАД	46
Бец М.Д. САТ-інструменти як технології перекладу	46
Горошко М.С. ОСОБЛИВОСТІ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ ОЧУЖЕННЯ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ РОМАНУ Р. СТАУТА «ДЗВІНОК У ДВЕРІ»	48
Грицишин К.І. ЧАТ GPT: НОВИЙ РІВЕНЬ МАШИННОГО ПЕРЕКЛАДУ	50
Каракаш А.М. ТЕРМІНИ-КОМПОЗИТИ В НІМЕЦЬКОМУ НАУКОВО-ТЕХНІЧНОМУ ТЕКСТІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	51
Kovalenko N. THE CASE METHOD APPLYING FOR STUDY OF TRANSLATION PROFESSIONAL ASPECTS	53
Коваленко Н.В. ПРОГРАМНІ ЗАСОБИ КОРПУСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ У ПЕРЕКЛАДІ	55
Македонська Н. П. ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ПОВОРОТ ТА ЙОГО ВПЛИВ НА РОЗВИТОК ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА	57
Максименко У.Я. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ В СУЧАСНІЙ НІМЕЦЬКІЙ МОВІ	58
Маруніна В.П. ФЕНТЕЗІ-СВІТ У ТЕКСТІ І НА ЕКРАНІ: АДАПТАЦІЯ, ВІДТВОРЕННЯ, РЕЦЕПЦІЯ	60
Огороднійчук Т.О. СНАТ GPT – НОВИЙ ІНСТРУМЕНТ ДЛЯ ПЕРЕКЛАДУ У КОНТЕКСТІ СВІТОВОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ	62
Панич У.Р. СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОБОТУ ПЕРЕКЛАДАЧА	64
Паніна В. ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ	65
Плехун В.С. ХУДОЖНІ ТЕКСТИ ЯК ПРОБЛЕМА ПЕРЕКЛАДУ	67
Прудка С.Г., Чадаєва Є.О. СУЧАСНИЙ МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД НІМЕЦЬКОЇ МОВИ	69
Тебуряну А.С. МАШИННИЙ ПЕРЕКЛАД: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ	72
Фреїв Х.І. ВНЕСОК ПЕРЕКЛАДОЗНАВЦІВ У ДОСЛІДЖЕННЯ ЗАСОБІВ ВЕРБАЛІЗАЦІЇ ВВІЧЛИВОСТІ У ПУБЛІЧНОМУ МОВЛЕННІ	74
Ходань Я.М. ЛІНГВІСТИЧНА МАНІПУЛЯЦІЯ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ: ПОГЛЯДИ ПЕРЕКЛАДОЗНАВЦІВ	76
Шевченко О.В. ПЕРЕКЛАД АНГЛІЙСЬКИХ ТЕРМІНІВ КОМП'ЮТЕРНОЇ СФЕРИ НІМЕЦЬКОЮ МОВОЮ: ОСОБЛИВОСТІ ТА ТРУДНОЩІ	77

СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПЕРЕКЛАДІ ТА ЇХ ВПЛИВ НА РОБОТУ ПЕРЕКЛАДАЧА

Панич У. Р.
гр. АУП - 36

Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка
Наук. керівник - к.філол.н., доцент Загородня Л. З.

На сьогоднішній день у світі, повному сучасних технологій, перекладачі все частіше використовують різні інструменти для ефективного виконання перекладу. Спеціалісти використовують сучасні технології для підвищення продуктивності та якості перекладу. У поданих тезах розглянуто роль сучасних технологій у процесі перекладу та їхній вплив на роботу перекладача.

Метою нашої роботи є аналіз інструментів, які сучасні перекладачі використовують для полегшення та покращення своєї праці. Зокрема, у тезах розглянуто можливості використання електронних словників, онлайн-перекладачів, спеціальних програм для перекладу тексту, а також програм для розпізнавання голосу та тексту. Основний акцент у нашому дослідженні робиться на тому, як ці технології впливають на ефективність та якість перекладу.

Існує три види інформаційних процесів: зберігання, передавання та опрацювання інформації [3, с. 10-11]. Зараз ці процеси може виконувати не тільки людина, а й технічні пристрої. Одними з таких інструментів є електронні словники та глосарії. Вони надають перекладачам швидкий та зручний доступ до різноманітних мовних ресурсів, що безпосередньо сприяє більш точному вибору слів та словосполучень у перекладі.

За допомогою вбудованих словників та штучного інтелекту онлайн-перекладачі стають все більш ефективним інструментом для простих перекладів, зокрема, фраз та навіть офіційних термінів. Однак їх обмеження виявляються при роботі зі складнішими текстами та словами, в яких еквівалент підбирається відносно контексту речення. Наприклад, при перекладі *Верховної Ради*, що є повністю українською реалією, перекладач вдається до транслітерації – *Verchovna Rada*, а вже поряд у дужках подає *Parliament*, оскільки «парламент» – це орган законодавчої влади в англійськомовних країнах [2, с. 34]. Дедалі більше людей застосовують програми для розпізнавання голосу та тексту. Розширюючи можливості перекладача, ці програми дозволяють використовувати голосове та рукописне введення чи фото, забезпечуючи можливість перекладу навіть під час руху.

Слід зазначити, що з появою комп'ютерів та впровадження електронних словників робота перекладача зазнала значних змін, зокрема, збільшилась швидкість та ефективність праці. Комп'ютери вдосконалили процес перекладу, зменшивши час набору тексту та вибору слів. Електронні словники стали важливим інструментом, оснащеним зручними системами пошуку, що дозволяє перекладачам ефективно знаходити необхідні вирази, терміни та велику кількість еквівалентів.

Варто згадати й про безпосередньо комп'ютерний переклад. Використання комп'ютерного перекладу дозволяє не лише пришвидшити набір тексту, а й полегшити роботу завдяки використанню накопичувачів перекладу. Технології Translation Memory дозволяють збирати перекладацьку базу, яка з кожним перекладом покращується, що надалі дозволяє зменшити час на редагування текстів. Ці технології є особливо зручними, коли перекладач працює тільки з однією галуззю, і в програмі накопичується вся можлива термінологія цієї сфери [1].

На жаль, в Українському перекладацькому бізнесі помітне відставання у використанні технологій Translation Memory та інформаційних систем, що автоматизують процес перекладу. Водночас на заході вони є популярними та стали буденною справою. Проте програми машинного перекладу, такі як STILUS, ПАРС, Language Master, стають все більш

популярними в Україні, хоча вони ще не на рівні з західними аналогами. А втім, машинні перекладачі часто використовуються для перекладу технічної документації, використовуючи дослівну обробку тексту.

Загалом, комп'ютери та сучасні технології значно полегшили та прискорили роботу перекладача, проте важливість людського вміння розуміти контекст, культурні відтінки та тонкощі мови залишається невід'ємною частиною успішного перекладу.

Підсумовуючи вищесказане, можна зробити такі висновки. Сучасні технології значно розширили можливості перекладачів, допомагаючи їм в різних аспектах роботи. Використання електронних словників, онлайн-перекладачів та програм для розпізнавання тексту та голосу дозволяє забезпечити швидкий та відносно точний переклад. Однак, незважаючи на технологічний прогрес, машини поки що не замінять тонкощі мовного вираження та мислення, що властиві людському перекладачу.

Література:

1. Гесь О. Як сучасні технології змінюють роботу перекладача. URL: <https://tabula.com.ua/ua/blog/kak-sovremennyye-tehnologii-menyayut-rabotu-perevodchika/> (Дата звернення 03.03.2024)

2. Єлісеєва С. В. Переклад і локалізація у сфері інформаційних технологій. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили комплексу «Києво-Могилянська академія»*. Серія: Філологія. Мовознавство. 2015. Т. 255. Вип. 243. С. 32-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Npchdufm_2015_255_243_8 (Дата звернення 03.03.2024)

3. Свідер І. А. Інформаційні технології у філології та перекладі : навчально-методичний посібник для філологічних спеціальностей. Кам'янець-Подільський : ТОВ «Друкарня «Рута», 2021. 184 с.

ОСОБЛИВОСТІ ПЕРЕКЛАДУ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ

Паніна Валерія

гр. НФ-211

Національний університет «Одеська політехніка»

Наук.керівник – к.психол.н, доцент Ростомова Л.М.

В останні часи елементи термінології щоразу частіше зустрічаються в усіх жанрах та мовних стилях. Завдяки науково-технічній революції з'явилося чимало нової лексики притаманної галузі науки і техніки. Термінологія зустрічається в науково-популярних, науково-фантастичних творах, в суспільнопубліцистичній літературі. Кожна галузь науки, техніки, виробництва, мистецтва має свою термінологію. Загалом серед термінологічної лексики можна виокремити: суспільно-політичну, науково-технічну, природничу, адміністративно-ділову тощо. Кожна з них має свої підсистеми, наприклад: політичну (демократія, інтеграція, уряд, соціал-демократ, центризм, фракція); юридичну (законодавство, апеляція, позов, адвокат, прокурор, санкції); фінансову (кредит, банк, вклад, кошти, депонент); військову (плацдарм, переворот, зброя, полковник)[2, с. 34].

Питання специфіки термінів та способів їх перекладу завжди займало особливе місце у порівняльному мовознавстві. Потреба у висококваліфікованих фахівцях, які б володіли навичками і вміннями усного двостороннього перекладу зростає постійно завдяки розвитку міжнародних відносин, появі нових рамкових програм, що передбачають активну міжнародну співпрацю, у галузі науки й техніки. [1, с. 2]. Це призводить до підвищення рівня міжнародної співпраці між вітчизняними й зарубіжними науковцями, збільшення кількості міжнародних конференцій, форумів, симпозіумів тощо, під час яких використовується усний двосторонній переклад в науково-технічній сфері. [5, с. 2]. Кожна галузь науки, техніки, виробництва, мистецтва має свою термінологію. Загалом серед